

YENİDEN DİZİLELİM

Zeki Sarıhan tarafından yazıldı.
Çarşamba, 07 Kasım 2018 09:05 -

1932 doğumlu, Düziçi Köy Enstitüsü ve Çapa Eğitim Enstitüsü mezunu M. Nuri İşken, daha sonra Hukuk Fakültesini de bitirerek avukat olur. 2010 yılında Çukurova Üniversitesinde Köy Enstitüleriyle ilgili bir toplantıda ondan da Enstitü anılarını anlatması istenir. İşken, Enstitü yıllarını anlatan bu konuşmaya daha sonraki öğretmenlik ve avukatlık yaşamını da ekleyerek bu yıl bir kitap olarak bastırır. (Mehmet Nuri İşken, Bir Yaşanmış Öykü-Düziçi Köy Enstitüsü (Anılarım), Ankara, 2018, Yankı Yayınları, 144 sayfa)

Bir yıllık TODAİE öğrenimini bitirdiğim 1978'de, onun Müdürlük yaptığı Ankara İncesu Lisesi Akşam Ortaokuluna Türkçe öğretmeni olarak atandım. Ortalığın adamakıllı karışık olduğu, siyasetlerin okulları bölüştüğü, silahların konuştuğu yıllardır. İşken, okul müdürlüğünde çektiği sıkıntıları anlatırken bir yerde beni de anıyor ve şöyle yazıyor:

BİR DELİLİK YAPABİLİRLERDİ!

“Bir önemli konu da, akşam bölümü öğretmeni Zeki Sarıhan olayıdır... Zeki Hoca, okuyan, yazan, derin kültür birikimi olan, sol görüşlü, görüşleri uğruna yıllarca hapis yatmış, göreve düşkün, çalışkan ve de her şeyden önce iyi bir öğretmen ve iyi bir insan. Ne var ki, Akşam bölümü sol görüşlü öğrencilerin hedefi halinde... Faşist diyorlar... Okulda istemiyorlar. ‘İçimizde faşist yaşatmayız...’ gibi imalı sözler söylüyorlardı...

Yanıldıklarını anlatsam da ikna edemedim bir türlü... Okul çıkışı gece evine giderken bir delilik yapmalarından korktum. Milli Eğitim Müdürü ile görüşerek ihtiyaç nedeniyle Zeki Sarıhan Bey'i gündüz bölümüne müdür yardımcısı olarak aldım... Gerçek nedenini ise kendisine söylemedim... Okursa şimdi öğrenecek... O zaman söyleseydim kesinlikle kabul etmezdi...” Müdürümün hakkımdaki övücü sözlerini aynen alıntılamanın nedeni, başkasının ağzıyla kendimi övmek değil. Metne bağlı kalmak istedim. Asıl anlatmak istediğim başkadır.

12 Eylül 1980 faşist darbesi adım adım “geliyorum” derken, solculuğun nerdeyse 40 parçaya ayrılmış olduğunu o dönemi yaşayanlar bilir. Bunların bir kısmı, sosyalizmi yeni öğrenmeye çalışan ve mahallelerde devam ettikleri mekânlarda öğrenen gençlerdi.

Akşam Ortaokulunda yaşları 20'den başlayan, bir devlet dairesinde çalışan ve üç yıllık ortaokulu dört yıla serpiştirilmiş sürede bitirip bir derece kıdem almak isteyenler oluşturuyordu. Büyük çoğunluğu akşam işten çıktıktan sonra okula gelir, bir kısmı ders kitabı, hatta kalem ve defter bile getirmezdi. İçlerinde siyasetle uğraşan pek azdı ve öğrenci kitesini örgütlenmiş bu küçük grup yönetirdi. Bilgileri çok yüzeysel olduğu için İstiklal Marşı'nın ırkçı olduğunu zannederler ve bu konuyu derste işlememe zorluk çıkarırlardı. Onları demokratik bir hayata hazırlamak için Türkçe dersi uygulaması olarak sınıfta açık oturum yapılmasına bile “Bu okulda ancak biz konuşuruz” diye engel çıkarmışlardı.

Sınıfın birinde de beni istemediklerini ifade eden bir dilekçeye bütün sınıfın imzasını almışlardı. Bazı öğrenciler, can güvenlikleri olmadığı için bu metne imza atmak zorunda kaldıklarını özür dileyerek bana söylemişlerdi. (Ben bunları 1996'da ilk baskısı yapılan “Öğretmen(im) Sizi Çok Seviyor(uz)” kitabımda anlatmıştım.)

Bu öğrencilerle böyle vahim biçimde karşı karşıya gelmemizin nedeni, onların TKP ve Kurtuluş, benim ise Aydınlık siyasetine mensup olmam, dolayısıyla dünya ve Türkiye sorunları hakkında farklı görüşler taşımamızdı.

KOŞULLAR DEĞİŞİNCE

Sonunda olacak oldu! 1980 faşizmi hepimizin üzerinden bir silindir gibi geçti. Hem dünyada, hem ülkemizde büyük değişiklikler oldu. Türkiye sosyalistlerini birbirine karşıt konuma getiren olgulardan biri olan Sovyetler Birliği çöktü. Sovyet sosyalizmi hem Rus coğrafyasında, hem Doğu Avrupa'da çöktü. Yugoslavya çözüldü, Çin yeni bir yola girdi, Arnavutluk sosyalizminin yerinde yeller esmeye başladı. Elde kala kala ayakta durmaya çalışan bir Kuzey Kore ile Küba

YENİDEN DİZİLELİM

Zeki Sarıhan tarafından yazıldı.

Çarşamba, 07 Kasım 2018 09:05 -

kaldı. 12 Eylül faşizmiyle ülkenin gündemi de bütünüyle değişti.

Bu koşullarda Türkiye sosyalistleri, şapkalarını önlerine koyup düşündüler. Bir kısmı kendi geleceğinin kaygısına düşerek ya siyasetle ilişkisini kesti, ya da sağ ve sosyal demokrat siyasetlere demir attı. Kalanların bir kısmı ad ve program değiştirerek varlıklarını sürdürmeye çalışıyorlar. Yeni örgütlenmelerde bir araya gelenler var. Birbirleri hakkında eski keskin söylemler terk edildi.

Öyle de olması gerekirdi. Şimdi o eski kamplaşmaları bozup yeniden dizilmenin zamanıdır. Yalnız eski yanlışlardan kurtulmak için değil, bugünün sorunları bambaşka olduğundan, demokrasinin köküne kibrit suyu döken bugünkü rejimden kurtulmak için yeni ve akılcı politikalarda birleşmek gerekir.

Geçmişte yaşananlar bilimsel araştırmalar ve anılarla açıklıkla anlatılmalı fakat onlara saplanıp kalınmamalıdır.

İncesu Akşam Ortaokulunda okul müdürü İşken'in her cümlesinin sonuna üç nokta koyarak anlattığı, bana karşı düşmanlık gösteren gençlerle nerde görsem kucaklaşmaya hazırım. Rastladıklarımla da kucaklaştım. O zamanların dernekçilik ve 1990 sonrası sendikacılığında farklı konumlarda yer alan arkadaşlarla da öyle.